

Гратэск ~ А Готыка Эпачны

ад Дж. Э. Грэйвена

Раздзел IV

Горад Авньён ~ май 1347 г.

У паслябедзенным паветры в сеў густы пах дажджу; неба на захадзе было чорным.

Кардынал Лін прыбыў у Авньён з Англіі, уварваўшыся ў двор замка Малаў у карэце з добрай аховай. Пыл уздымаўся ад хады натоўпу, але яго паглыналі хмары пылу, як я збрался перад наблжаючымся...

шторм. Кал карэта наблжалася да ўваходу, Лін сеў, выглянуў у акно заўважыў, што некаторыя з яго авангарду ашаломяты блукаюць па пако...

Каптан эскорту Лін падшпорыў свайго каня, адначасова лаючы сваіх разгубленых вартавых: «Стойце на стрымку! Стойце!» Нхто не паслухаўся яго загаду. Каптан стрымліваў каня, схапіў блжэйшага. «Сяржант! Што тут адбываецца? Растлумачце гэта — неадкладна!» — Адказвай мне зараз жа! — Сяржант млява падняў вочы, быццам страціў прытомнасць у стане алкагольнага ап'янення — яго вочы былі расфокусаваныя, а рот з цяжкасцю вымаўляў словы.

«Хопіць гэтай недарэчнай фарсу!» — грывеў кардынал. Лін выскачыў з карэты, трымаючы руку за свой шырокаполы капялюш адхляючы яго ад ветру.

Кап тан трое ншых вартавых далучыл ся да кардынала, група Л на ўвайшла ў замак. Наверсе, па меры набл жэння да спальн кардынала Баз л ста, шум пастаяннага гулу ўзмацн ўся. Яны ўварвал ся ў пакой застыл. Некальк чалавек застогнал адвял поз рк. Кардынал Л н дастаў хустку закрыў нос рот, а вартавы падбег да адчыненага акна яго ван тавала.

Перад Л нам у ложку ляжаў чорны апухлы Баз л ст, яго твар быў пакрыты абл пальнай жоўтай курткай. Насякомыя рыл ся туды-сюды праз адчыненае акно, выцягваючы ўджаленых л чынак з западз н яго галавы. Мёртвы кардынал тым не менш хваляваўся, ляжачы нерухома гн лы, яго вочы высыхал на падлозе, як пара брудных манет. Л н глядзеў праз акно на далёк я верхав ны дрэў, як я х стал ся танцавал на ветры набл жаючайся буры. Потым ён зноў звярнуў увагу на гарачы, застойны душны нтэр'ер пакоя, яго нерухомае паветра было запэцканае ледзь прыкметным слядам лаванды старых чалавечых адходаў. Некальк барабанных насякомых абшуквал яго цела, лунал кружыл ся вакол яго галавы, як гудзенне н м

Аднак Л н не быў чалавекам, як б захапляўся так м тонкасцям. Ён больш уважл ва агледзеў артэфакты ў апартаментах, яго поз рк спын ўся на пергаментным л сце, як ляжаў на стале, — ён выйшаў наперад для больш уважл вага разгляду. Л н падняў пергамент з апошн м словам кардынала, як я был адрасаваны яму. Неўзабаве пасля гэтага група выйшла з замка гэтак жа паспешл ва, як ўвайшла. Л н праглядаў л ст, дучы наперад. «Апокрыф! Імчыцеся, як вецер!» — прабурчаў ён, прыгнуўшыся ў карэту. «У кон , неадкладна!» — крыкнуў кап тан сва м гвардзейцам, ускокваючы ў сядл Мужчыны паспяшал ся да сва х коней. Кап тан прышпорыў каня павёў яго наперад. Карэта рэзка рэзка рэзка панеслася наперад. Л н адарваў поз рк ад л ста ўдрыгнуў. З атакуючай арм яй з дваццац чатырох салдат кардынал ехаў на захад па мосце праз раку Рона, прэч ад Ав ньёна, да Апокрыфаў да жахл вага навалн чнага хмары, што паглынаў гарызонт. Аднак увага Л на была паглынута яго сур'ёзнай адказнасцю перад Саборам Апокрыфаў — перад Папам Кл ментам, як заставаўся ў няведанн ўсяго, што тычылася Сабору.

Пасля забойства кардыналаў Ксаверыя Баз л ста Л н застаўся апошн м членам Вышэйшай рады, як выжыў; усё, што Рада трымала ў сакрэце амаль пяць стагоддзяў, цяпер ляжала на яго плячах. І хоць канан чны закон пастанаўляў, што намесн к Хрыста — к руючы Папа — быў членам рады найвышэйшага рангу, Л н ведаў, што звярнуцца да Кл мента непасрэдна можа быць цяжка, кал не немагчыма. Раней, будучы кардыналам, Кл мент заўзята выступаў супраць любой прапановы, якая, на яго думку, магла ўмацаваць паз цью Апокрыфнага Сабору. Кл мент заўсёды

Л чыў, што Сабор падрывае аўтарытэт Калег кардыналаў. Л н не спадзяваўся, што гэты чалавек змян ў свае колеры пасля таго, як стаў к руючым Папам. Тым не менш, ён быў поўны рашучасц дамагчыся сустрэчы з Кл ментам нават с лай, кал гэта будзе неабходна. І кал да гэтага дойдзе, ён быў гатовы апраўдаць так акт непадпарадкавання, зраб ўшы тое, чаго н кол раней не раб лася ўг сторы Апокрыф чнага Сабору — выняўшы доказы з арх ва Апокрыфаў прадстав ўшы х непасрэдна Кл менту асаб ста.

Л н Клемент был супрацьлеглым па характары; яны супярэчыл адз н аднаму. Абодва гэта ведал . Л н быў чалавекам нешматслоўным: сц плым, асцярожным шчырым. Клемент быў бестактоўны нецярпл вы, атрымл ваў асалоду ад раскошы свецкага ладу жыцця; як пантыф к, ён паводз ў сябе хутчэй як прыязны манарх, чым як суровы пасланн к Бога. Кал размовы пам ж м адбывал ся, то яны был фармальным , каротк м ў асноўным без падзей. За чатыры гады З моманту ўзыходжання Кл мента на пасад кардынал Баз л ст неаднаразова звяртаўся да Пантыф ка па пытаннях, звязаных з апокрыфам . Кожны раз яму адмаўлял ў аўдыенцы на падставе таго, што ншыя, больш тэрм новыя пытанн патрабуюць неадкладнай уваг Кл мента , так я як будаўн цтва новага палаца, дзяржаўныя справы, ф нансы падатк . Кл мент не прызначыў новых членаў Вышэйшай рады нават пасля смерц кардынала Баз л ста, яго бяздзейнасць прывяла да таго, што кал сыц магутны орган змяншацца, з яго боку амаль напэўна наўмысна праяўляючы нядбайнасць. Тым не менш, у Л на цяпер не было ншага выбару, як навязаць сябе Кл менту нагадаць яму пра яго адказнасць перад старажытным органам Сабору Апокрыфаў.

Будынак Сабору быў пабудаваны ў 1334 годзе па загаду Папы Бенедыкта XII, як , нягледзячы на выказаныя мкненн вярнуць папства ў Рым, перавёз усе папск я дакументы з Ватыкана ў новую цытадэль у Францы . Падобны на маг лу будынак знаходз ўся ў шырокай в льготнай дал не Роны, акружаны з трох бакоў стромк м ярам , пакрытым драўняным лясам калючым хмызнякам . На ўсходзе над цясн най рачной дал ны ўзвышал ся валы Ав ньёна , аднак крыху на захадзе вел ч горада змяншалася разам з яго смуродам.

Не прайшло гадз ны, як старанна ахоўваемая карэта з пячаткай Рымскай царквы пачала цяжка падымацца па стромкай, выб тай каля нам сцезцы, засланнямай высок м вечназялёным дрэвам . Каменныя зубцы, што цёмна ўзвышал ся за дрэвам , был такога ж чорнага адцення, як неба за м . Неба згусц лася, як пльвучы попел; вецер змян ўся ператварыўся ў лёд. Бл слав цы; гром — раптам тоўстыя кропл дажджу праклал шлях для залевы. Св чына Л на з цяжкасцю падымалася па вузк м апоўзн дарог , а некальк спешаных пакрытых грязю вартавых ц снул на заднюю частку карэты, каб падштурхнуць яе.

наперад. Яны выцягвал яго з лужын; наперад, сантыметр за сантыметрам, фут за футам. Маланка асвятляла дарогу наперадзе, адначасова акрэсл ваючы пастаянна вымалёўваючыся с луэт Апокрыфа .

Н воднае акно не парушала каменнага фасада ўражл вай блочнай крэпасц . Яе адз ны ўваход днём ноччу ахоўвал вартавыя Савета, мужчыны, адабраныя Вышэйшым Саветам за х ф з чную с лу волю, а таксама за непах сную вернасць. Нават строг пратакол Каралеўскай гварды караля Ф л па не шоў у параўнанн . Унутры гэтых ахоўных сцен ляжал словы Святога П сання, вядомыя тольк нямног м жывым людзям — ад поўных кал сыц б блейск х кн г Эноха, Юб леяў, Волатаў, Саламона ншых да старажытных скруткаў, нап саных на мовах, як х не чул на зямл тысячу гадоў. І ад артэфактаў даўно разбуранай Грэчаскай Александрыйскай б бл ятэк да ас рыйск х гл няных цыл ндраў , як я падрабязна ап свал гады пасля Вял кага патопу канф скаваныя з яўрэйс Падчас самых ранн х крыжовых паходаў змест апокрыфаў утрымл ваў усе снуючыя таямн цы Царквы трымаў яе ў цен .

Л н шукаў матэрыял, як ляжаў у чатырох апокрыф чных пераплётах — тэкстах , як я кардынал ведаў амаль на памяць. І хоць яму было супраць здаровага розуму вырываць што-небудзь з апокрыфаў, ён не мог уяв ць сабе лепшага падыходу да задачы, якая стаяла перад м: пераканаць Клементэ ў тым, у што н адз н здаровы чалавек не адважыўся б паверыць .

Першым з чатырох пераплётаў была «Статуя Ф з к », самая вял кая з х. У ёй змяшчал ся падрабязныя ап санн манастыроў Сабору х двух брамных камянёў. Там таксама была ап сана г сторыя кожнага з х. Першы брамны камень быў знойдзены ў 876 годзе, падчас праўлення Папы Яна VIII. Размешчанае ў горных раёнах Умбры , у межах Папскай дзяржавы Італ , месца раскопак таксама было месцам старажытнага самн цага пасел шча. Друг брамны камень быў знойдзены ў 877 годзе пры Папе Істэфане VI. Знойдзена у цяперашняй прав нцы Авернь, у Францы , манал т знаходз ўся на вяршыні камян стага пагорка, на поўдзень ад рак Луары.

Другой кн гай был «Пракламацы Сабору». У х перал чваўся г старычны склад Сабору. Там был перал чаны ўсе Пантыф к члены рады, як я кал -небудзь служыл ў Верхн м Н жн м Саборах. Яна таксама ўтрымл вала статут Сабору .

Трэц м абавязковым дакументам был «Выключэнн Рэфармацы », нап саныя Папам Бенедыктам XII у 1336 годзе. Гэта был канан чныя папраўк або выключэнн да Папскай булы: «Redemptor Noster». Яны дазвалял Сабору к раваць сва м двума манастырам так м чынам, каб ён

пал чыў патрэбным.

Чацвёртым апошнім з тэкстаў, як я шукаў Лэн, былі пераклады Нарамс на, як я Вышэйшая рада таксама называе « Пераказам Варотнага Каменя». Гэтыя далі катныя пераплётныя старонкі датуюцца трыма стагоддзямі былі названыя ў гонар пэрсанажа абацтва Нарамс на, нябожчыка святара Гард'енса, які дзякуючы сваёй адданай службе вернасаці здолеў у адзін ночку расшыфраваць французскія маналітычныя надпісы. Гэтыя пераклады ўяўлялі сабой лацінскую версію дзіўнай мовы, выразанай на паверхнях французскага каменя. А паколькі гравюры на тальянскім камені былі дэнтачнымі, старонкі Нарамс на служылі перакладам для абодвух Варотных Каменяў, размешчаных у Францыі Італіі.

Лэн ведаў, што любы з чатырох тэкстаў мог абудзіць нечогана непадозраючага Пантыфа, калі да сапраўднай небяспекі, але спатрэбілася ўсе чатыры, каб падвергнуць чалавека ўплыву Лэна — так мчынам, пад уплыў... Апокрыфы — кантроль. Ён павінен убачыць, калі хоча, каб Савет выжыў. Карэта Лэна спынілася, ён выглянуў з яе партала, каб убачыць сапраўдны пралётным дажджам, калі яны сабраліся ў два шэрагі, каб абaperца на пару масіўных дзвярэй, акружаных жалезам, — уваход у Апокрыфы.

Унутры «Апокрыфа» за яго вялікім дзвярыма насценныя паходні асвятлялі дваццаць рашучых вартавых, якія стаялі ля ўваходу ў калідор. З іншага боку ў дзверы стукалі асадкі дзяды, а затым прагучаў прыглушаны загалас: «Адчыняйце па загаду Яго Эмануэлы, кардынала Лэна з Апокрыфнай рады!»

Двое ахоўнікаў знялі жалезныя краты з цяжкасцю адчынілі дзверы. Кардынал Лэн яго каптанам нудзіў праз хвілінку, цалкам прамоклы ад моцнага дажджу. Вартавыя пакланіліся, калі яны прайшлі мільметра. Дзверы зачыніліся з гучным грукатам. Не запавольваючы кроку, Лэн каптанам знайшоў цёмнай зале, пакідаючы за сабой след вады, які капалі з адзення на брукаваную каменную брукаваную ...

Калі Лэн ступіў за рог, набыў да апошняга калідора, шасцёра вартаўнікаў раптам заявілі пра сябе. Яны стаялі перад высокім, багата ўпрыгожаным дзвярыма, пакрытым мудрагелістай разьбой, цёмным з хатным металам і ўсыпаным каштоўнымі камянямі. Над замковым каменем ляжала высечана грэчаскім літарамі слова «АПОКРИФОС». Сяржант ля дзвярэй выйшаў наперад, узняўшы руку далонню вонкі. «Стой!» Вартаўнік за мільметраў зняў зброю, па зале пракаціўся стук цяжкіх жалезных даспехаў. Лэн спыніўся перад сяржантам, які працягнуў: «Выкажыце сутнасць ...»

Лін хутка адвёў руку ўбок. «У мяне няма часу!» Ён нахлыўся, абхапіў далонь лапаткай прашаптаў сяржанту на вуха словы ўрыўка.

Салдат крутануўся, стукнуў абцасам зварнуўся да вартаўн коўля дзвярэй: «Саступце дарогу Яго Эманэнцы, кардыналу Ліну з Савета!»

Вартаўн к паспешлва расступляўся, сяржант усунуў у замак вялікі латуневы ключ. Яны моцна ўплывалі плячыма ў бездакорныя драўляныя дошкі высокай дзвярэй, калі дзверы адчыніліся. застогнаў адчыніў дзверы. Лін узяў паходню, якую яму даў адзін з ахоўнікаў, праслэннуў праз новаўтвораную прастору ў дзвярным праёме. За ім масіўныя дзверы з гучным рэхам зачыніліся. Рэха сцягла, цышыня агарнула яго там — у цышыні. Цемра — парушаная толькі яго ўласным дыханнем раўнамерным гукам полымя паходні.

Лін рашуча крочыў скрозь цемру, запальваючы мноства насценных паходняў. Вялізны пакой набыў форму, калі кардынал мкліва развёў цемру. Уздоўж сцен стаялі шматлікія рады кніжных паліцаў. Праход за праходам яны перасякалі падлогу, а на паліцах захоўваўся велізарны асартымент тэкстаў — рукапісы, скруткі глянцых цыліндры з надпісамі — усё гэта сакрэты Святога Прастола. Лін замацаваў паходню ў пустым месцы. кранштэйн для ліхтарыка, прымацаваны да краю паліцы. Перад ім асвятляўся прасторны стол для чытання. Ён узяў адзін з некалькіх драўляных зэдлаў каля стала паспяшаўся ўніз па шматлікім паліцам. Ён павярнуў за рог застыў; лёд жаху яго жылах. За некалькі метраў перад ім ужо стаяла падстаўка. Ён кнуў зэдлаў, як нёс, пабег да ншай.

Лін узлез на новы зэдлаў к пачаў ляманкава аглядаць паліцы, перш чым... знайшоў яе — «Ці ласклад статуя». Уздыхнуўшы, здавалася, адчуўшы другое дыханне, ён схвапіў масіўную кнігу паспяшаўся да чытальнага стала. Ледзь ён паклаў яе на стол, сеў у крэсла расчыніў вокладку, як сэрца ёкнула ў горле. Некаторых старонак не хапала.

«Не!» — задыхаючыся, прашаптаў ён, гартаючы старонкі, закрыўшы рот рукой, а вочы шырока расплюшчыліся блішчэл сумесцю здзіўлення глыбокага жаху. Амаль палова старонак знікла — яны былі вырваны. «Не. Не! Не!» Ён ускочыў з-за стала кнуўся да зачыненых дзвярэй.

«Адчыніце дзверы неадкладна!» — закрычаў Лін, стукаючы па хулаком. У замку пстрыкнуў ключ, ён адчыніў цяжкія дзверы, кнуўшыся ўбок з новай слай. «Хто быў у архіве?» — закрычаў Лін.

Сяржант закнуўся: «Вашы, гм... толькі... толькі кардыналы Савета былі дапушчаны».

Лён нахлестався яму ў твар прабурчаў: «Я апошні з Рады. Апошні! Іншага няма!»

— А як жа кардынал Масон? — спытаў салдат.

Лён рэзка адхваснуўся назад, яго твар быў жахліва зморшчаны. «Масон? Няма такога кардынала».

«Ён... гэты Масон ведаў словы ўрыўка, Ваша Эманэнцыя! Мой загад дазволіць...»

— Ключ, дай яго мне! — перапынў яго Лён. Салдат паслухаўся. Лён засунуў ключ пад мантыю. — Я ведаю вашы загады, вяртаўнік! — Лён сабраўся з сіламі. — Скажыце, як ён выглядаў? Ён быў апрануты, — Лён паказаў на сваю пунсовую мантыю, — як кардынал?

«Так, Ваша Эманэнцыя. Ён сцвярджаў, што з'яўляецца нядаўна абраным членам Савета. Ён сцвярджаў, што Яго Святасць паслала яго для азнаямлення з пэўным кананічным запісам. І ён добра вас ведаў».

«Сяржант, прычына майго наведвання «Апокрыфа» — паведаміць Яго Святасць пра яго абавязкі перад м. Як ён можа выдаваць загады адносна рэчаў, пра якія вы не ведаеце?»

«Ваша Эманэнцыя, мае загады...»

«Маці Божая», — прамармытаў Лён, адцягнены дрыготкамі пальцамі, яго вочы блукалі па падлогу, перш чым сутыкнуцца з позіраючым сяржантам з гучным галасам: «Як ён выглядаў, гэты кардынал Масон?» — настойваў ён.

«Быў цалкам упэўнены ў сабе — трымаўся як кардынал. Ваш рост — светлыя валасы — светлая скура — гм... адно вока карое, а другое белае!» Салдат паказаў на сваё левае вока. «Гэта было сляпое».

Лён сцваснуўся зубамі заскрыгатаў. Толькі адзін кардынал меў такія вочы.

«Будзь ён пракляты, — падумаў Лён. — Блазды, мусіць, каледж яго да гэтага падгаварыў».

— Хто з іх прыйшоў — эскорт? — спытаў Лён у збянтэжанага сяржанта.

«Ён прыйшоў адзін, Ваша Эманэнцыя, на сваім уласным кані».

— Самотна? — голасна прахрыпеў Лён. — Сяржант, я дуз дзясяткам гвардзейцаў браняваным экіпажам. Ці не здалася вам дзіўным, што кардынал мог выехаць за межы палаца з горада без суправаджэння? Ды яшчэ на кані?

«Ваша Эманэнцыя, кожны раз, калі ён прыходзіў, гэты масон... я маю на ўвазе, гэты чалавек шаптаў мне менавіта тыя словы, якія вы самі выкарысталі хвіліну таму. Інакш я б не ўпусціў яго ўнутр. Мой загад...»

— Я ведаю вашы загады! — выбухнуў Лён. — Кожны раз, калі ён прыходзіў, — казалі вы, — колькі разоў, сяржант? Колькі разоў вы адчынялі гэтыя дзверы гэтаму зламыснюку?

— Шмат у апошні дзень, — ціха сказаў сяржант. — Я чакаю яго зноў заўтра;

Ц вярта мне ўзяць яго пад варту, Ваша Эм нэнцыя?

Л н ведаў, што без ведання Клементам апокрыфаў арышт Блаз можа тольк раззлаваць яго пагоршыць без таго нестаб льную с туацыю.

— Не, сяржант, — спакойна адказаў Л н. — Проста адмов це яму ў доступе да Апокрыфаў. Не арыштоўвайце яго. Новая Рада вырашыць, што з м раб ць. — Тады яму прыйшла ў галаву яшчэ адна думка. — Ц паўтарал вы кал -небудзь каму-небудзь словы гэтага ўрыўка? «Я, Ваша Эм нэнцыя? Не. Мне гэта забаронена загадам».

«Н кол ? Нават сабе?»

«Н кол , Ваша Эм нэнцыя».

Гэты чалавек стаяў на варце каля тых самых дзвярэй амаль два дзесяц годдз . Л ну не было падстаў для сумненняў. Раптам ён убачыў, як ключ павярнуўся ў замку, адчын л ся дзверы... злавесная праўда адкрылася яму адразу. Кардынала Баз л ста катавал , каб ён прызнаўся ў словах урыўка; гэта, несумненна, звязвала Блаз з забойствам Баз л ста .

«Н кому пра гэта не кажы. Мы змен м словы ўрыўка, перш чым я...»

сыходзь. Н хто не пераступае парога арх ва — н водны, акрамя мяне. Ты мяне забярэш ?

— Праўда, Ваша Эм нэнцыя. — паспешл ва пагадз ўся сяржант.

«І яшчэ адно: ц прынёс зламайсн к што-небудзь, ц сышоў з месца — нават кавалачак паперы?»

Сяржант адказаў: «У першы дзень ён дастаў з арх ва дзве вокладк , я настойваў на х вяртанн . Я раззлаваў яго, але ён пагадз ўся. З таго часу ён н чога не ўзяў у руках. Я агледзеў яго мантыю як мага лепш, але не адважыўся...»

— патрабуйце яго асаб стага абшуку, бо ён быў... я ж прывёў яго ў Савет кардыналам, — выбухнуў мужчына. Шчок яго палал , ён глядзеў на каменную падлогу прамармытаў: — Гэтак жа, як я зраб ў з вам , Ваша Эм нэнцыя.

Л н нахмурыўся. «Больш пра гэта не кажы. Зачын дзверы».

— Так, Ваша Эм нэнцыя. — Сяржант зачын ў высок я дзверы, Л н дастаў ключ з вопратк , замкнуўшы дзверы знутры. Ён вярнуўся да чытальнага стала.

Л н ацан ў пашкоджанн , зб раючы нфармацыю пра тое, што Блаз мог даведацца з парваных старонак. Ён прагартаў яшчэ старонк .

«Бл н!» — Л н стукнуў рукой па адсутным раздзеле. Ён пашукаў глыбей у кн зе выяв ў, што ўсе пераклады Нарамс на был выдаленыя.

«Будзь пракляты!» Ён стукнуў кулаком па стале; яго гнеў адгукнуўся па пал цы, падлозе , магчыма, нават да самых недраў зямл . Праз Клемента Л н пав нен быў сачыць за тым, каб Блаз маўчаў.

«Каў! Каў!» Пачуўся хрыплы крык: «Каў!» Спалоханы Лан рэзка ўзняў галаву, каб заўважыць Крумкач, што трапятаўся на кнэжы палцы, узмахваючы крылам ў паветра. Лан павольна ўзляцеў. «Як жа, дзеля Бога...» Птушка кнулася на Лан, цэлячыся прама ў вочы. З крыкам кардынал адхнуўся назад. Як маланка, вясклывыя чорныя пёры разарвалі яму твар бліскучай дзюбай кпцюрам. Слеплены, апрануты ў крываваю маску, Лан адскочыў назад, стукнуўся аб маскуну палцу звалўся. Палца адхллася, Крумкач узляцеў. Стаўшы на каленачысцўшы вочы ад крывы, Лан убачыў птушку, якая спакойна сядзела на палцы, дзе ён упершыню яе ўбачыў. Ён павольна ўстаў на ног.

«Скрып!» Лан азруўся цераз плячо ўбачыў, як хстаючаяся кнэжная шафа падае на яго. Ён працягнуў руку закрычаў. Лавна кнэгпалца — гара абрынулася на яго, як апоўзень вокладак, задрыжаўшы пакоем нават для высока х... дзверы. Паходня, прымацаваная да палцы, з грукатам абляпала кучу кнэгпадпала х. Потым усё сцхла — усё, акрамя трэскаючага полымя прыглушанага стогну кардынала, прыцснутага пад абломкам. Раптам постаць Крумкача выбухнула воблакам расейваючага дыму знкла. «Ваша Эманэнцыя!» — паклкаў яго сяржант, стукаючы ў высока дзверы.

Падскрыняй ляжаў звязаны Лан са зламаным нагамрэбрам. Кнэгпалцы засланял яго з усых бакоў. Дым прабраўся скрозь кучу кнэг. «Божа мой! Дапамажыце мне! Ахова!» — закрычаў ён.

Дым кацўся па падлозе пад парогам дзвярэй аблпся вакол ботаў сяржанта. «Прывядзце барана! Паклчце ўсых салдат! Зараз жа», — крыкнуў сяржант сваім людзям. Яны разбеглсы. Ён застукаў у дзверы: «Кардынал Лан! Адчынце дзверы!»

Часшоў, дым гусцеў. Калсалдаты вярнулсы са сваім таранам, яны пачалстукцаць у высока дзверы, робячы гэта з пякучым слязьмпадзадушлвыя крык Кардынал гарыць нагамўперад.

~*~

Так атрымалася, што лёс быў мласэрны да кардынала Блаз. КалбЛан пражыў яшчэ адзндзень, Блазмаглбавнавацць у забойстве. У Папы не было бншага выбару, як пачаць дбайнае расследаванне апокрыфаў. І расследаванне магло б...

раскрыў сакрэт, як ахоўваў Сабор, Папа напэўна прызначыў бы новы склад Вышэйшай рады, нават пакуль Блаз гн ў у маг ле для жабракоў. Замест гэтага Блаз чароўным чынам ачысц ўся ад перашкод.

На наступны дзень пасля таго, як полымя ахап ла «Апокрыфы», для расследавання здарэння быў адпраўлены герцог Пантыф ка, кап тан П тра. П тра вярнуўся са сва м высновам : смерць кардынала Л на пажар, як зн шчыў змесц ва арх ва , был проста выпадковасцю. Справа была закрыта, Папства працягнула расследаванне забойства Баз л ста , хоць без асабл вай тэрм новасц . Пакольк каралю Ф л пу заставалася менш за два месяцы, розумы язык палаца займала пал тыка . «Апокрыфы» х сакрэты пав нны был пачакаць. У рэшце рэшт, Англ я акупавала частк французскай зямл , Ф л пу патрэбна была дапамога Папы Кл мента ў адпаведнасц з цяперашн м перам р'ем, каб вярнуць страчаныя тэрыторы Поўначы.

На працягу наступнага месяца ў Блаз было дастаткова магчымасцей паразважаць над скрадзеным м зап сам . Яго вельм ц кав л пераклады Нарамс на.

У ц шын Шато-Руж ён чытаў перачытваў захапляльны тэкст.

«Кал ўсё гэта рэальнасць, — падумаў ён з пачуццём захаплення, — то прыв д майго брата казаў праўду: гэты манал т мае с лу не тольк выгнаць Эдуарда з Францы , але раздушыць яго — ўсё...»

Англ я з м.

Быў ранн дзень, кал Блаз ступ ў на крытацк двор Папскага палаца. Ён заўважыў Джул на, як шоў па тэрыторы , вядучы за сабой двух хлопчыкаў-слуг. На плячах хлопчыкаў ляжаў доўг рулон цёмна-с ный ткан ны, усыпаны сярэбраным гуз кам . «Кардынал Жул н! Хв л нка вашага часу», — крыкнуў Блаз праз галерэю. Набл жаючыся... Да Юл на падышоў яшчэ адз н кардынал Ф рмус, апрануты ў чырвоную мантыю. Ф рмус таксама быў наглядчыкам палаца, яго абавязк раб л яго самым непрыязным з ус х кардыналаў палаца. Ён расследаваў, дакументаваў дакладваў пра ўсе палацавыя справы непасрэдна Папе. Карацей кажучы , Ф рмус быў вачыма вушам Папы паводз ў сябе так, быццам ужо быў абраны наступным Папам. Аднак, на самой справе, ён быў не больш чым самазадаволеным ц каўным цела.

«Жул н, ц ведаеш ты, дзе знаходз цца кардынал Тусэн?» — спытаў Блаз .

Ф рмус перапын ў яго: «Блаз , ты адзначыў тры в нныя бочк для Яго Вял касц караля Ф л па?»

— Учора ран цай так было, — коратка адказаў Блаз , а потым зноў павярнуўся да Жул на паўтарыў: — Дзе Тусэн?

Джул н з рнуў цераз плячо. «Ён шоў за нам ўсяго хв л ну таму. Магчыма...»

ён... а! Ён дзе, зараз!

Тусэн прайшоў праз арку галерэ Кляштар, абап раючыся абедзвюма рукам тоўсты квадрат складзенай с няй ткан ны.

Ф рмус прасунуўся тварам пам ж кардыналаў, патрабуючы ўваг Блаз . «Ц Туссен?» напоўн л скрын для бутэлек Яго Вял касц пазначыл х?

Джул н перахап ў гэтае пытанне. «Ён зраб ў гэта. Дзве ночы таму».

Тусэн падышоў да групы, задыханы з тварам у твары. «Жул н, яны ўпусцяць ткан ну забрудзяць яе, кал ты будзеш стаяць яшчэ доўга», — рэзка сказаў ён. Жул н заўважыў трох скрыўленых слуг, ног як х падсоўвал ся пад значным цяжарам.

— Ой, Божа мой! Не губляйце яго! У банкетную залу! — прашаптаў Жул н сва м слугам. Ён павярнуўся звярнуў увагу на двух кардыналаў. — Блаз ; Ф рмус. — Ён пабег прэч, а хлопцы пацягнул ся за м.

— Я ледзьве за вам , — крыкнуў яму ўслед Туссен. Ён к ўнуў Блаз Ф рмусу, в давочна рыхтуючыся паспяшацца за Жул нам. Ф рмус ступ ў перад м, скрыжаваўшы рук за сп ной пах снуўшыся на пятках. — Яго Святасць папрас ў мяне пацвердз ць, што скрын з бутэлькам спакаваная пазначаная, — важна сказаў ён, гледзячы на Туссена звысоку з-за свайго доўгага носа. — Я мяркую, што так?

— Як пав нна быць, — рэзка адказаў Тусэн.

Блаз раздражнёна прабураў: «Тольк нядаўна Жул н прызнаўся, што Тусэн падрыхтаваў бутэльк ». Ф рмус яшчэ больш адк нуў галаву назад, прыжмурыўшыся гледзячы на Блаз , быццам з вял кай вышын . «Сапраўды, ён гэта зраб ў, але я хачу пачуць словы Тусэна, а не кагосьц ншага. Дарэчы, скажы мне, Блаз , ц пастав ў ты ахову каля в нных бочак, як я ты пазначыў для Яго Вял касц ?»

— Не было патрэбы, — сказаў Блаз , падняўшы бровы. — Я паведам ў в нным бочкам, што кал яны паспрабуюць уцячы з склепа, я асаб ста паклапачуся пра тое, каб х нап л да смерц , — таму яны пагадз л ся не ўцякаць. — На яго вуснах з'яв лася сухая ўсмешка. Тусэн стрымаў смех.

Ф рмус нахмурыўся. — Зраблю выгляд, што не чуў гэтых жартаў кардыналаў, — холадна сказаў ён . — Блаз , магчыма, ты забыўся, што Англ я Францыя ваююць.

Магчыма, вы возьмеце на сябе асаб стую адказнасць, кал Яго Вял касць будзе атручаны памрэ, — звярнуўшыся да Тусэна, ён працягнуў: — Лорда-героя няма ў вартаўн чай пако .

Вы бачыл яго сённяя?

— перапын ў яго Блаз . — Магчыма, вы ўжо выяв л мае в нныя бочк без аховы з таго часу знайшл кап тана П тра, каб ён пастав ў да х ахову, так? Кал так, то вам здаецца зус м бессэнсоўным пытацца ў мяне, ц пастав ў я ахову. — Ф рмус заўзяў угару, аднак Блаз не даў яму магчымасц . — І ўсё ж вы спытал , магчыма, таму, што маеце намер...

пераканаць Яго Святасць, што вы злав л мяне на нейк м жахл вым невыкананн абавязкаў?
Ц можа гэта быць задумай твайго плана, Ф рмус? Каб паказаць сябе ў выгадным святле?
са Святым Пасадам, прал ўшы на мяне дрэннае святло?
Ф рмус запырэчыў абв навачванню цытатай з Кн г Прыпавесцяў:
«Дурны выказвае ўсё, што думае, а мудры хавае гэта на потым».

Туссен дыпламатычна раззбро ў канфл кт, адказаўшы на папярэдняе пытанне Ф рмуса.
«Граф дэ Пойнтер ужо прыбыў знаходз цца ў крыле саноўн каў. Думаю, вы
знойдзеце там кап тана П тра, кардынал Ф рмус».

— Так, вядома, — пагадз ўся Ф рмус, мкнучыся завяршыць размову сва м
словам . Ён асцярожна к ўнуў Тусэну Блаз . — Кардынал Тусэн; кардынал Блаз .
Блаз даў чалавеку дастаткова месца, каб ён мог аднав ць раўнавагу, перш чым
крыкнуць яму ўслед: «А хто, праходзячы м ма, умешваецца ў сварку, якая яму не належыць,
падобны да таго, хто бярэ сабаку за вушы».

Ф рмус прыкметна застыў, успрыняўшы бл зка да сэрца ўласную цытату з Кн г
Прыпавесцяў, але працягваў сц , быццам не пачуў.

Туссен прыкус ў губу, каб схаваць пран зл вы смех. Ён нах л ўся да Блаз
прашаптаў: «Кап тан П тра там, за вам ». Ён няўлоўна паказаў на арк на далёк м
баку двара. «Там, за самай далёкай калонай. Ён размаўляе з вартавым».

— А, малайчына, Тусэн. — Блаз падышоў да калоны. Ён знайшоў П тра за ёй прашаптаў
яму на вуха. П тра к ўнуў у адказ на шэпт Блаз , а потым аддаў загад вартаўн ку, як
павярнуўся паспяшаўся ў бок Вял кага склепа. Блаз ўдзячна паляпаў П тра па плячы
вярнуўся да Тусэна.

— Сябар мой, нам трэба пагаварыць. Ёсць вельм важныя справы, як м я пав нен
падзял цца з табой, — настойл ва прас ў Блаз . Тусэн заўважыў амаль апантаны поз рк
ншага чалавека , яго скрыўленыя рук нецяргл вая пастава. З рнуўшы праз плячо Блаз , ён...
— гыркнуў ён. — Хлопчык! Хадзем хутчэй! — асцярожна падышоў да кардыналаў у пунсовым адзенн хлопец-
збраяносец з вял к м вушам . — Твая Эм-ну-насць?

— Ваша Эм нэнцыя, хлопча, — паправ ў яго Туссен. — Эм-э-энс. Вы адз н з хлопчыкаў
кардынала Жул на , так?

«Так, ваш... так, сэр».

— Ваш гаспадар у банкетнай зале. — Тусен працягнуў квадратны кавалак цяжкага шоўку неахайнаму
дз цяц . — А цяпер адняс це яму гэтую ткан ну. Скажыце кардыналу Жулену, што кардынал
Тусен хутка будзе там. І кал вы забрудз це гэтую ткан ну, збраяносец, вы адкажаце за гэта. Вы
мяне разумееце?

«Так, Ваша Эм-ну-ства».

Тусэн з уздыхам перадаў матэрыял. «Тады дз . Ідз прэч». Хлопчык к нуўся

прыбярыце тканіну. Туссен заявіў: «Не ўсклеп. Вы паслалі туды вартаўніка, а ў мяне слуга стаяць у кладоўцы. Пакой для бутэлек, безумоўна, прыватны».

— Добра, — адказаў Блаз. Яны разам выйшлі з двара.

Дзве чырвоныя манты зашапталі адна ад другой, дучы па шурпатых драўляных сходах у бутэльку. Тусэн агледзеў шэсць пакояў у пошуках слуг, перш чым жэстам запрасіць Блаз ў склад бутэлек, дзе яны патаргаваліся праз лабарынт поўных пустых стэлажоў, пакуль не... дайшлі да задняга кута пакоя. Тут яны мелі вдавочную перавагу, бо маглі заўважыць набліжэнне кагосьці, хтошоў да іх, задоўга да таго, як няпрошаны госць пачуў іх абмен словам.

Блаз доўга гаварыў, пакуль па твары Тусэна прабівалася цэлая гама супярэчлівых эмоцый: шок, скептыцызм, жах, агід, нарэшце, адкрытае недавер.

— Як ты можаш чакаць, што я паверу ў такую абсурдную гісторыю? — рашуча спытаў ён, калі Блаз скончыў. — Як у нейкую фантастычную казку!

Блаз абараняўся: «Ці бачылі вы калі-небудзь два манастыры, пра якія я кажу, запісаныя ў папскай падатковай дакументацыі? Ці ведалі вы калі-небудзь пра гэты Сабор?»

А яшчэ лепш, што захоўваецца ў яго архіве? Ці ведаеце вы, чаму Сабор яго кардыналы заўсёды былі аддзелены ад царкоўнага электарату? Тусэн, я бачыў запісы з Апокрыфаў. Тое, што я вам кажу, — праўда, перад Богам Францыяй. Яны ахоўваюць самыя вароты пекла.

— Значыць, вы хочаце пераканаць мяне, — павольна сказаў Туссен, — што Сабор Апокрыфаў пабудаваў гэтыя манастыры, каб ахоўваць камяні, якія на самой справе з'яўляюцца брамай пекла? Я павянен верыць, што калі хтосьці вымавіць гэтыя надпісы, высечаныя на камені, можна адкрыць само пекла. А гэтыя Брамныя камяні, — вусны Тусэна затрымаліся на слове, быццам яно мела агідны прысмак у роце, — выратуюць усю Францыю? Блаз, ці вы збіраеце мне палацавага кардынала, якога на працягу многіх гадоў так паважалі мае папскія пэры, таму што мне не хапае розуму? — Ён фыркнуў. — Нават дурню было б цяжка паверыць у такое неабдуманнае сцвярджэнне, як ваша!

«Гэта праўда! Я разумею, што гэта можа быць цяжка зразумець, Тусэн, — клянусь, гэта праўда».

— Вельмі добра. — Туссен сціснуўся ў змрочную ланію. — Дапусцім, ты кажаш праўду. Дапусцім таксама, Блаз, што ты зможаш знайсці спосаб пранкнуць у любы з манастыроў Савета, што ты знойдзеш гэты камень, які знаходзіцца пад строгай аховай, дакладна прамовіш патрэбныя загаловы, якія могуць адчыніць Браму Пекла. — Туссен шматзначна зрунуў на Блаз. — Калі так, то як жа ты пераканаеш яго Дэманаў? выконваць твой загад? Што ты скажаш, калі гэтыя... нашчадкі Сатаны выплюнуць з гэтага каменя? «Ідзі, знішчы англічан!» — Туссен выдаў рэзкі, амаль крыклівы гук.

смяяцца. «Пакольк птушка, вызвалена з клетк , не вяртаецца па загаду, чаму гэтыя дух пав нны падпарадкоўвацца табе, кал ты ўжо на вол ? Больш за тое, як ты можаш адчыняць зачыняць камень адным тольк словам ? Не, Блаз ; ты кажаш як палоннае дз ця, ахопленое фантастычным хваляваннем!»

«У Брамных камянях ёсць значна больш, чым проста адкрыццё закрыццё», — запярэчыў Блаз . «Яны падобныя да варот, але не адчыняюцца не зачыняюцца. Дух могуць праходзіць праз х. Пераклады ў вершаванай форме, як Святое П санне. Менавіта гэтым словам , словам на камянях, можна выкл каць з х духаў — ц вярнуць х». Тусэн пакруціў галавой. «Ты ўсё яшчэ не адказаў на маё пытанне. Чаму гэтыя дух пав нны выконваць твае загады, кал ты х вызвал ў?»

— Пераклады пацвярджаюць, што з гэтых Брамных Каменяў можна выкл каць Духаў загадваць м ! — Блаз амаль шалеў у сваёй адчайнай настойліваасці, стукаючы кулаком па тоўстай дошцы сцяны Бутылкавай Пако . — І гэта яшчэ не ўсё. Нядаўна ў мяне было шчаслівае бачанне. Мой брат, Жан-Жак, якога заб л англ чане пад Крэс , прыйшоў да мяне. Ён казаў пра...

«Хоп ця гэтай дурасц !» — выпал ў кардынал Туссен. «Мяне патрабуюць у банкетную залу. Магчыма, вы зможаце выкл каць дух вашага брата гэтых... вашых каменных дэманаў» каб дапамагчы табе. Н я, н Жул н не будзем побач з табой, кал нкв з ця абв навац ця цябе ў ерас , Блаз . О, будзь упэўнены, што я данясу тваю дз кую г сторыю Жул ну, як ты прас ў, — будзь упэўнены, што ён злов ця цябе цалкам вар'ятам ад л хама — Як я. — Тусен адварнуўся.

— Не, пачакайце. Яшчэ хв л нку, — крыкнуў яму ўслед Блаз .

Тусэн не спыніўся не павярнуўся, кал загаварыў. — Я н кол не размаўляў з вам пра гэта, кал вы сцвярджаеце, што меў...

— Не хацел б вы сам паглядзець на зап сы? — Блаз абышоў стэлажы з бутэлякам . — Яны ў мяне ёсць.

Тусэн рэзка спыніўся пацёр падбародак. Н водзі н кардынал Калег не адмов ўся б ад магчымасці азнаёміцца з зап сам Савета , нягледзячы на бессэнсоўныя заявы Блаз , кал б яму сапраўды дал доступ да той схаванай таямніцы, якую Савет так рупліва так доўга ахоўваў.

— Тады пакажыце мне гэтыя зап сы. Дазвольце мне самому засведчыць сабраць свае ўласныя праўды. Кал яны пераканаўчыя, я пачую пра х больш. Кал не, я вярну вам зап сы — пры ўмове, што вы перастанеце турбаваць мяне Жул на гэтым вар'яцтвам. Вы забудзецеся, што кал - небудзь гаварылі з нам пра гэта. Ц даеце вы мне слова, Блаз ?

«Сапраўды, у вас ёсць. А ці ёсць у мяне вашае, каб вы ахоўвал гэтыя запасы любой цаной вяртал кожны лст пасля асаб стага азнаямлення?»

«Яны мне не патрэбныя. Я вярну ўсё — слова таксама дадзена».

— Добра тады. — Блаз, здавалася, ледзь не абмяк ад палёгк. — У яго маглі з'явіцца саюзнікі, калі сябры ўбачаць тое, што бачыў ён. — А калі ты даведаешся, што я кажу праўду, я буду чакаць ад цябе прабачэнняў.

— Гэта б паслужыла гэтаму ж, — засмяяўся Туссен, але задуменна. Як ж не дарэчы быў гэты чалавек у сваім вар'яцтве. Тым не менш, запасы апокрыфаў...

«Згодзен».

«Я дастану вам запасы на свтанн. Я аднясу х у склеп». Блаз пайшоў.

Тусэн назраў, як Блаз перасякае двор, чакаючы перад тым, як пакінуць краму. Пасля Увогуле, гэты чалавек, магчыма, ужо казаў пра гэтую лухту ншым — было б не вельмі добра бачыць яго ў кампаніі таго, хто, як быў упэўнены Туссен, апынецца на дыбах нкв з тара не прайшло двух тыдняў.

Як было дамоўлена, Блаз чакаў у склепе наступнай раніцы. Ён аддаў Тусэну старонкі апокрыфаў, як я вырваў са «Стату Фізіка» розных ншых пераплётаў — усяго амаль сто старонак. Пасля кароткага чытання, зачараваны Тусэн, з жахам зразумеў, што Блаз казаў праўду. «Усё праўда», — падумаў ён ашломлены, — «Усё». Астатнюю частку дня ён сядзеў у сваім кабінце, не рухаючыся, не еўшы і не п'ючы; старажытныя псанні раскіданы вакол яго. Калі апусцілася цемра, ён пахнуўся, быццам зцяжкацю прачнуўся ў тумане кашмару. «Усё праўда», — прашаптаў ён у пусты пакой. Асцярожна сабраўшы старонкі, Тусэн пайшоў шукаць кардынала Жулена.

Горад Авеньён ~ Папскі палац ~ чэрвень 1347 г.

Зала Канклаваў Папскага палаца была ўпрыгожана фрэскамі з рэлігійнымі сценамі карцінам папскіх санаўнаў. Фламандскія насценныя габелены вяселлі высока над раскошнымі пакоямі. Зала цягнулася ўдоўгу ў шыроку падвысокім сценам. Яе падлога распасцралася, як акіяны, пад масіўным бэлькам столу. Арачныя бэлькі... дах нагадваў перавернуты корпус карабля, магчыма, нават падыходзячы для адысеяна. Зала служыла гасцявым пакоем палаца — нумарам для санаўнаўнаў, як я прыязджаў, падыходзіла для любога Кароль.

Вартаўнікі слуг ўваходзілі ў залу выхадзіла з яе, распакоўваючы рэчы караля Філіпа.

багаж. «Дарогу!» — пракрычаў голас звонку. Уваход вызвал ўся, кал ўвайшл вартавыя з алебардам, суправаджаючы тоўстага кардынала праз залу Канклава ў дальн канец. Яны прайшл праз уваход ўвайшл ў багата ўпрыгожаную банкетную залу, перш чым рэзка спынцца.

Пасярэдз не пакая стаяў вял к абедзенны стол. Кароль Флп сядзеў адзін на крэсле з высокай спінкай, якое займала галоўную пазцыю на стале, атрымліваў асалоду ад бараніны. Ён абедзеў адзін. Перад ім быў стол, накрыты залатым сярэбраным посудам. Побач з ім стаяў камердынер, заўсёды гатовы напоўніць яго келіхам.

Адзін з гвардзейцаў ударыў алебардай па падлозе зварнуўся да залы: «Кардынал Святога Прастола Жулан просіць аўдыенцы ў Яго Вялкасці, караля Францы Флпа». — Праводзь яго, — рыкнуў Флп, кашляючы з поўным ротам мяса. Вартаўнік дазволіў кардыналу Жулану прайсці далей, а сам павярнуўся і выйшл з залы. Потым яны застылі каля ўваходу. Жулан падышоў да стала пакланіўся. «Ваша Вялкасць».

Флп узняў вочы, нядбайна выцраючы тлусты падбародак. — Як заўсёды, кардынал, вашы кухні не саступаюць маім — абслугоўванне — непараўнальнае. Ця разглядаў вы маю прапанову — узначаліць мае кухні банкетную залу, Джулан? Я ўзнагароджу вас падвойна яшчэ раз усам тым, што ў вас ёсць цяпер. Я не чакаю ад вас большага, чым тое, што вы робіце зараз, дзеля Яго Святасці.

Жулан усмехнуўся зноў пакланіўся, пачырванеўшы ад каралеўскага кулнарнага кампліменту. — Для мяне вялікі гонар, Ваша Вялкасць, але мая служба павінна заставацца Царкве. — Флп пакруціў рукою галавой ад расчаравання.

— Ну, — Флп паказаў на сярэбраны паднос. — Здаецца, ты нават майго камердынера збянтэжыў, на гэты раз, Джулан. Што гэта? На падносе ляжал дзве мініяцюрныя алейныя лямпы, фарфоравы прыбор на трох ножках бляшанка з вадой. Пасярэдз не стаяла скрыначка, абшытая шоўкам, з тонка размаляваным малюнкам драконаў, у якой ляжала мправ заванае саломяное гнездо з адным яйкам.

— Можна? — спытаў Юлан.

— Сапраўды, можаш, — пагадзіўся Флп, глядзячы на намаляваных драконаў.

Жулан сабраў дэталь. «Яна была набыта на генуэзскім гандлёвым караблі. Я здагадаўся, што табе спадабаецца». Ён усталяваў дзве лямпы бляшанку на месца. Затым ён дастаў яйка ўклаў яго ў прыладу. «Лямпы трэба запаліць».

— Прынясеце полымя, — пстрыкнуў пальцам Флп. Камердынер пайшоў вярнуўся з полымем.

Джулан запаліў лямпы. «Алей у лямпах духмяны. Цяпер яйка гатуецца, пакуль вы ясце, яго можна есці пасля ежы». Полымя награвала бляшанку з вадой пад яйкам.

Іншае гарэла за яйкам, перад увагнутай адлюстравальнай пласцінай. Сфакусаванае святло

прапанаваў заз рнуць у яйка.

Ф л п заз рнуў унутр ўбачыў, як цёмны жаўток яйка лунаў у непразрыстым святле. «Мне трэба адно. Як называецца гэтая трохногая штука? на?»

— Называйце як хочаце. Ваша Вял касць, — усм хнуўся Джул н, працягваючы руку да камердынера, каб напоўнць кел х Ф л па. — Ц магу я пагаварыць з вам сам-насам?

Ф л п адмахнуўся ад камердынера працягнуў руку ў бок крэсла. «Сядзь, Джул н. Гавары». Джул н уц снуўся ў крэсла.

— Яйка-акно, — раптам прамармытаў Ф л п з усмешкай.

«Ваша Вял касць?»

— Яго назва ... — Ф л п жэстам паказаў на трыножнік, упрыгожаны драконам. — Гэта акенца ў форме яйка, бо я магу бачыць у м.

— Яйкае В ндворнае... сапраўды, выдатная назва. — Жул н адкашляўся. — Ваша Вял касць, кал дазволце... я разумею, што вы прыйшлі па парадку да Яго Святасца адносна Эдварда ... найгоршых падзей у Крэс.

— Значыць, хтосьці ўвёў цябе ў зман, — сказаў Ф л п, стаўшы халодным адчужаным. — Парады падобныя да вады — паўсюль заўсёды мяняюцца. У мяне ёсць парады. У Парыжы х поўна. Мне патрэбныя войск.

— Дазвольце мне быць больш прамым з вам, Ваша Вял касць, — прашаптаў Джул н, нах л ўшыся наперад заўважыўшы пры гэтым ахоўнік каўля дзвярэй.

«Вартавыя! Пак ньце нас!» — крыкнуў Ф л п. Салдаты выйшлі з вял кай залы знкл за зачыненым дзвярыма. Ён адк нуўся назад слухаў, як Джул н распавядаў пра «Гардз енс Брамн к» з «Апокрыфа» пра яго патэнцыйнае выкарыстанне ў якасць зброі супраць англчан. Юл н растлумачыў, як кароль можа дапамагчы, пазычыўшы яму дастаткова салдат, каб атрымаць кантроль Брамнага каменя.

«Так мчынам, як вы ўжо маглі зразумець, — падсумаваў сваё тлумачэнне Джул н, — стуацыя вельм цяжкая, ваша дапамога вельм неабходная».

— О, вядома! Вядома, вядома, — сказаў Ф л п, глытаючы апошні кавалок мяса. Ф л п сх л ў галаву, схап ў сурвэтку прыкрыў ёю рот. Ён захлынуўся. Твар караля пачырванеў.

Юл н устаў са свайго месца. «Ваша... Ваша Вял касць?» — Юл н схап ў са стала кубак вады.

Ф л п к нуў сурвэтку, адк нуў галаву назад выбухнуў смехам, зала ахап ла яго весялосць. Пам ж х х каннем ён кашлянуў: «Дух ... лег ёны прыв даў? Так, я зн шчу яго сва м прыв дам. Сапраўды! Ма м давераным прыв дам!» Ф л п уз раўся ў столь з меладраматычным сарказмам закрычаў: «Зн кн, Эдвард, накш я...»

выкл чу на цябе сва х прыв даў!

Юл н пастав ў кел х зняс лены адк нуўся на сп нку крэсла. — Ваша Вял касць, я сур'ёзна.

Твар Ф л па стаў суровым. Ён абапёрся на локаць , з рнуўшы на яго, прашаптаў: «Я таксама!» Я ўжо сабраў войска прыв даў, Джул н — у Крэс . Вярн х. Вярн мае войск . Дазволь м адпомсц ць за сваю смерць на Эдварду. Ц можа твой камень стварыць такую маг ю?

Джул н паспрабаваў растлумачыць далей. «Вар'евы камень — гэта нейкая машына, але...» Ф л п скрыжаваў рук на стале перапын ў яго: «І, дапусц м, ты зможаш вызвал ць гэтых сва х прыв даў. Што тады? Як ты папрос ш х зн шчыць Эдварда? Скажы мне, Джул н, як прыв ды заб ваюць? Можна, яны напалохаць Эдварда да смерц ? — Ён ляпнуў сваёй... кулаком па стале. Юл н рэзка ўздрыгнуў адх л ўся назад. «Глупства! Мне патрэбныя цёплыя целы — мужчыны навучаны ў ба ! Мне патрэбна зброя. Мне патрэбныя грошы. Кал б я хацеў напалохаць Эдуарда, я мог бы паслаць па яго галаву разам з с мвал чнай узнагародай у выглядзе караблёў, напоўненых галовам ўс х французай, як х ён заб ў! — Вочы Ф л па был ледзяным к нжалам , Жулен апусц ў поз рк.

Ф л п сабраўся з с лам адк нуўся на сп нку крэсла. — На жаль, кардынал, мае перакананн не так я... як бы гэта сказаць... так я вытанчаныя, як вашы. Я бачу б твы, выйграныя крывёю, потам добра забяспечаным войскам , а не прыв дам . Я прыйшоў у Ав ньён не па парадку, не па мал тву, не па абяцанне... ц не па казк пра чароўныя камян . Як мне добра вядома, Святы Пасад зб рае падатк як з Францы , так з Англ . Францы патрэбныя гэтыя грошы для яе пастаяннай абароны, я прыйшоў ад мя Францы — як яе кароль-слуга. «Ваша Вял касць, я разумею, што маючы ўсяго некальк вашых людзей...»

— Не, кардынал, вось у чым я л чу. Я л чу, што Яго Святасць падштурхнуў вас да гэтага. Я л чу, што Яго Святасць не жадае даваць мне пазыку паслаў вас, каб вы дал мне яшчэ адно абяцанне, тольк на гэты раз — праклятае войска Прыв даў. — Ф л п дастаў яйка з прылады, сеў пачаў яго чысц ць. — Паведам це Клементу, што яго маленькая х трасць правал лася.

Юл н ускочыў з крэсла. «Не! Яго Святасць мяне не пасылаў! Ён н чога не ведае пра тое, што я вам раскажаў! І ён пав нен так м заставацца!»

Ф л п застыў, яго вочы пякуць у дрыготк м кардынале.

Джул н нязграбна сеў сх л ў галаву. «Прабачце, Ваша Святасць. Я...» неразумны дурань».

Ф л п зноў вярнуўся да чыстк яйка. «Ёсць у табе нешта большае, чым я нават падазраваў.

Падумай вось пра што, Жул н: я пагаджуся пазычыць частку сва х войскаў для тваёй недарэчнай справы, кал Яго Святасць дасць мне пазыку, роўную падаткам, сабраным з Францы Англ . Кал Яго Святасць адмов іцца, то, магчыма, усе даведаюцца, як Яго Святасць хавае гэты — гэты свой ерэтычны камень.

«Але ж, Ваша Вял касць! Вы не пав нны пра гэта казаць...»

— Я ПАВІНЕН... мне не трэба казаць, чаго не раб ць, кардынал, — рашуча запырэчыў Ф л п. Ён нах л ўся праз стол прашаптаў: — Забяспечце маю пазыку, вы атрымаеце сва х салдат. Такая дамоўленасць. А цяпер я пав нен адпачыць.

«Ваша Вял касць...»

— Досыць, Джул н. Мы н кол не размаўлял . — Ф л п павярнуўся крыкнуў праз кал дор: — Патрульны, я...

«Скончана! Варта, уваходзьце!» Варта зноў з'яв лася. «Праводзьце добрага кардынала! І ачысць це мае пако ! Больш н як х наведвальн каў сёння ўвечары!»

— Так, Ваша Вял касць. — Юл н устаў, паклан ўся панура пайшоў за вартаўн кам да дзвярэй.

~*~

На наступны дзень Ф л п Кл мент са сваёй аўдыторыяй сабраў ся ў Зале скарбн цы. Тольк тады Кл мент зразумеў, што запыт Ф л па на пазыку быў значным — дастаткова значным, каб заповол ць будаўн цтва Папскага палаца. Па кал дорах распаўсюджвал ся чутк , шэпт разнос ўся. Сустрэчы шл не вельм добра, большасць папск х чыноўн каў ужо ведал , што трэба не турбаваць раз'юшанага Пантыф ка . Большасць таксама была ўпэўнена, што Кл мент прапануе Ф л пу тольк частку маёмасц , абяцанне мал тву. Раз'юшаны напалоханы, Жул н звярнуўся да Тусэна, як потым з такой жа заклапочанасцю пагаварыў з Блаз . Кал б Кл мент даведаўся пра х намеры, ён мог бы выключыць ус х тра х з калег , адлучыць ад царквы к нуць у турму. Блаз супако ў х страх ўзяўся за працу, плятучы павуц нне, якое здавалася б немагчымай задачай.

Апоўдн Блаз ўвайшоў у залу варты, падышоў да вартаўн ка прашаптаў яму нешта на вуха. Вартаўн к адказаў некальк м к ўкам , Блаз падсунуў яму л ст залатую манету. «Н кому н слова. А цяпер будзьце гатовыя, ён дзе», — загадаў Блаз , прыжмурыўшы вочы.

— Так, Ваша Эм нэнцыя, — паклан ўся вартаўн к, кал Блаз паспяшаўся прэч. Праз мгненне, з'яв ўшыся з У крыле саноўн каў кардынал Ф рмус увайшоў у залу варты. Як было загадана, вартаўн к падышоў да Ф рмуса ўручыў яму л ст.

— Ваша Эм нэнцыя, — паклан ўся вартаўн к.

— Так, што гэта такое, — фыркнуў Ф рмус.

«Я знайшоў гэты л сток на тэрыторы двара. Здаецца, гэта не загад вартаўн ка .
Магчыма, гэта нешта важнае?»

Ф рмус прачытаў л ст, сц снуў вусны ўважл ва з рнуў вартаўн ку ў вочы.
«Ты ўмееш чытаць?»

«Не, Ваша Эм нэнцыя».

«Тады як вы можаце быць упэўнены ў тым, што гэта не так,— спытаў яго Ф рмус.

Вартаўн к адказаў абарончым тонам. «Я ведаю, як выглядаюць так я загады; большасць з х аднолькавыя.
На гэтым л сце няма н якага знака высакароднасц ».

«Ты каму-небудзь паказваў гэты л сток?»

«Я тольк што знайшоў гэта. Ты першы, хто гэта бачыць».

— Добра, тады я паклапачуся пра яго вяртанне. Ты н з к м не пав нен абмяркоўваць гэты
л сток. Ты яго так не знайшоў. Ты разумееш, пра што я, салдат?

«Так».

«Кал я пачую пра гэта, я пакл чу вас для тлумачэнняў, а цяпер вяртайцеся да сва х абавязкаў».

— Так, Ваша Эм нэнцыя, — вартаўн к паклан ўся адышоў. Ф рмус аз рнуўся, з
прагнасцю в ной у вачах, моцна прыц снуў л ст да грудзей перачытаў яго:

Вось умовы Яго Вял касц : ён таемна прадастав ць адну дзясятую частку пазык _____
кардыналу, як пераканае Яго Святасць...

выдзел ць поўную суму. Кал пазыка будзе большай за яго першапачатковы
запыт, Яго Вял касць таксама згаджаецца, што кардыналу належыць адна
дзясятая частка ўс х л шкаў. Спал це гэты л ст. Н з к м не размаўляйце...

Ф рмус агледзеў кал доры ў пошуках ц каўных вачэй. Не ўбачыўшы н кога, ён схаваў
л ст пад мантыю пабег прэч, не заўважаючы, што Блаз наз рае за м здалёк у цен .

Праз гадз ну Ф рмус стаяў у пако з чатырма вокнам палаца, пераконваючы Кл мента
даць яшчэ большую пазыку, чым прас ў Ф л п, прапаноўваючы больш высокую большую...
частыя кампенсацы . Дыскус я абвастрылася. Ф рмус рэдка бачыў Кл мента так м
раззлаваны. Аднак Кл мент часта спадзяваўся на парады Ф рмаса ў дзяржаўных справах.
Як здарылася, Папа неахвотна пагадз ўся з прапановам кардынала Ф рмаса.

У той вечар кароль Ф л п Папа Кл мент падп сал дакументы. З гэтай здзелк Ф л п
уяв ў сабе адсечаную галаву Эдуарда, Ф рмус — сябе на папск м троне, а Блаз — твары сва х
заг нулых братоў. Туссен Жулен л чыл сябе кардыналам Францы , у той час як

Кл мент прадбачыў далейшыя затрымк ў стварэнн свайго машабнага папскага апарата.
Здзелка задавол ла ўс х — ус х, акрамя Кл мента, яго скарбн каў

папск камергер.

На наступную раніцу кароль Філіп выклікаў кардынала Жульена ў залу канклаваў. Філіп сядзеў у крэсле з вешалкай, а перад ім ужо стаяў кардынал Філіп, склаўшы рукі, калі абвясцілі пра прыбыццё Юльена. Кардыналы абмяняліся позіраўшымі. Абодва былі гэтак жа цікавыя, як справы адзін аднаго, але ніхто з іх не адважваўся адкрыта загаварыць з прысутным.

— А. Кардынал Жульен, хадземце, — Філіп махнуў яму рукой, каб ён выйшаў.

Джульен пакланіўся. «Ваша Вялікасць».

Філіп павярнуўся да Філіпа: «Вы мелі на ўвазе кардынала Філіпа?»

Філіп адкашляўся. — Я прыйшоў даведацца, ці не патрэбна вам што-небудзь, Ваша Вялікасць.

«Яго Святасць пасылае кардынала, каб той паклапаціўся пра патрэбы сваіх каралеўскіх гасцей? Я ж прывёў з сабой уласную флотыю слуг. Чым я заслугоўваю такога асаблівага стаўлення?» Філіп пацёр падбародак.

— Не зусім, Ваша Вялікасць. — Філіп адкашляўся ўкрадкай зрануў на Джульена. — Калі Ваша Вялікасць будзе дарэчы, ці магу я пагаварыць з вамі ... сам-насам?

— Сапраўды. Кардынал Жульен, калі ласка, пачакайце звонку. Кардынал Філіп, падыдзіце бліжэй. — Жульен пакланіўся і выйшаў з залы.

Філіп прашаптаў: «Ваша Вялікасць. Гэта быў я — я забяспечыў вашу пазыку. Я прыйшоў абмеркаваць кампенсацыю».

Філіп усміхнуўся. — Я бачу, што ў Царкве ёсць свая сапсаванасць. Добра, кардынал, мне належыць тры бочкі вядомага палацавым склепе. Адзін я пакіну вам — вядома ж, назавем гэты падарункам.

Філіп заўважыў: «Я не магу гэтага прыняць, Ваша Вялікасць. Калі дазволіце, я хацеў бы пагаварыць пра дзясятую частку пазыкі».

Філіп быў ашаломлены. «Дзясятую? Дзясятую частку пазыкі — у якасці кампенсацыі?»

«Дзясяты, Ваша Вялікасць, за тое, што пераканалі Яго Святасць даць пазыку».

Філіп нахмурыўся. — Вам прапануюць тое, што я вам прапаную, кардынал. Нават гэтага больш чым дастаткова. А цяпер жадаеце вядомага?

— Яго Святасць ніколі гэтага не дазволіць. Ваша Вялікасць, у мяне ёсць лісток з апсаннем умоў нашай дамовы. — Філіп дастаў старонку з манты, Філіп прачытаў яе. Ён падняў брыво.

«Што гэта за лухта? Хто гэта пра мяне напісаў?»

— Ці ж вы не ведаеце пра гэта, Ваша Вялікасць?

«Я нічога такога не казаў! А што да кампенсацыі, дык я буду маўчаць!»

Філіп засунуў паперу за камізэльку. «Калі вы каму-небудзь скажаце, што вы ці кардынал Жульен звярнуліся да мяне, чакаючы частку пазыкі для сябе, я паведамлю Яго

Святасць, вы абодва змов л ся супраць яго. Пак ньце мяне, пакуль я не перадумаў маўчаць!

— Так, Ваша Вял касць. — Ф рмус з рэзк м выразам твару паклан ўся выйшаў з пакоя. Выйшаўшы на вул цу, ён з рнуў на Джул на, нахмурыўся паспешл ва ўцёк па кал доры.

«Правядз це кардынала Жул на», — загадаў кароль. Варта выканала яго загад.

Ф л п дастаў з кам зэльк паперу, кал падышоў Жул н, павольна размахнуў яе двума пальцам . Ён утароп ўся на Жул на, а Жул н утароп ўся на паперу, у якой, як ён ведаў, была зап ска Блаз .
Ф л п зарагатаў вярнуў л сток у кам зэльку.

— Ты вельм кемл вы, Джул н. Не сумуй, усё добра, — усм хнуўся Ф л п. — Я проста ўгаварыў цябе гарантаваць маю пазыку — ты добра гэта зраб ў. Можаш забыць, як я падстав ў цябе пад пагрозу з Яго Святасцю. — Ён зноў засмяяўся. — Я ведаў, што Яго Святасць цябе не пасылаў. Я занадта добра вас ведаю. Ах... кардынал Ф рмус л чыць, што вы таксама прыйшл па сваю ўзнагароду. Я даў зразумець, што кал хто-небудзь з вас прызнаецца ў чым-небудзь пра гэта, я... падзял цесея гэтым пытаннем з Яго Святасцю».

— Мая найпакорл вая падзяка, Ваша Вял касць, — паклан ўся Джул н ўсм хнуўся.

— А цяпер, што да вашага чароўнага каменя Прыв даў, я дам вам сва х салдат на пэўных умовах. Па-першае, Яго Святасць н кол н чога пра гэта не пав нен ведаць . Па-другое, мае людз будуць на вашай службе тольк некальк дзён.

— Вельм добра, Ваша Вял касць, — адказаў Юл н.

«Вам дастанецца мой кап тан Борн яго людз . Я давяраю яму ў пытаннях сакрэтнасц . Тольк ён пав нен ведаць усё. Не размаўляйце з яго людзъм ; ён будзе м камандаваць».
«Вядома, Ваша Вял касць».

— Ён цяпер у Ав ньёне мае дзвесце чалавек. Гэтага будзе дастаткова, праўда?
Джул н пакруц ў галавой: «Сапраўды не. Занадта шмат».

— Ц магу я нагадаць вам, што мы ваюем з Англ яй? Борн трымае сва х салдат разам, каб х шэраг не аслабл праз пустыя падзелы. Я давяраю яго камандаванню нстынктам. Ён найлепшы з маёй Каралеўскай гварды , я не бачу патрэбы турбаваць яго падзелам шэрагаў ц камандавання нават на каротк час. Так м чынам, прапанова складае дзвесце ц н воднага. Што зроб ш , кардынал Жул н?

— Дзвесце, Ваша Вял касць, — уздыхнуў Юл н.

Кароль адрыгнуў, глыбока ўздыхнуў адк нуўся на сп нку крэсла. Нарэшце ён проста Ён утароп ўся на Джул на, а потым прыжмурыў поз рк з падазрэннем. І ў гэты знешне вечны момант Джул н апусц ў галаву, напалову чакаючы, што кароль перагледз ць усю прапанову злосна адправ ць яго. У адсутнасц гуку, застылы поз рк якога ск раваўся ўн з, Джул н адчуў, як на яго ц сне вечна нав слая прастора мёртвай ц шын залы.

на яго плячах — зацяжная цшыня была аглушальнай. Нарастаючая трывога апякала яго шыю твар; ён быў гатовы ўцячы з высокай скляпенстай залы ўласнага... згода, калі яму раптоўна далі на гэта дазвол.

— Гатова, — нарэшце рыкнуў кароль Філіп. — А цяпер падзяліцеся са мной усю мядрабязнасцям — калі дзе каптан Борн будзе з вамі змагацца, што вы ад яго патрабуеце?

[Канец раздзела 4]

Гэты л таратурны твор быў створаны выключна ў прысвячэнн

Эдгар Алан По (1809—1849)

— Няхай яго спадчына живе ў кожным з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~